Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар

№ 75(5275)

1979 сыл. Бэс ыйын 26 күнэ оптуорунньук

Сыаната 2 харчы.

Бүгүн, сарсын — бука бары ходуһаҕа!

СҮӨҺҮ АҺЫЛЫГЫН БЭЛЭМНЭЭҺИҤҤЭ ҮРДҮК ОҤОРУМТУОЛААХ ҮЛЭНИ!

ССКП обкомугар, Саха АССР Министрдэрин Советыгар ПССУОС-ка уонна ЫБСЛКС обкомугар

ССКП обкома, Саха АССР Министрдэрин Совета, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкома 1979 сылга сүөһү аһылыгын соҕотуопкалааһыныгар оройуоннар, хаһаайыстыбалар, идэтийбит звенолар республикатааҕы социалистическай куоталаһыыларын усулуобуйатын [illegible].

Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствота, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун обкома усулуобуйаҕа сөп түбэһиннэрэн сүөһү аһылыгын соҕотуопкалааһыныгар социалистическай куоталаһыы түмүктэрин таһаарарга [illegible] сорудахтаныахтар.

ССКП райкомнара, горкомнара, райисполкомнар, ЫБСЛКС райкомнара, тыа хаһаайыстыбатын министерствота профсоюз обкома, кинилэр министерствоҕа организа[illegible] бириэмэлэргэ, отделениелары, звенолары социалистическай куоталаһыыны киэҥ далааһыннаахтык тэрийэллэригэр, киэҥ [illegible] уонна дьаһаллар бууллары хаачыйыыларыгар, моральнай уонна материальнай [illegible] бары кыахтары туһанан турар, соҕуруу оройуон [illegible] социалистическай куоталаһыы [illegible] усулуобуйаҕа сөп түбэһэр усулуобуйатын ырытан оҥороллоругар сорудахтаныа[illegible].

Атырдьах ыйын 6 уонна балаҕан ыйын 10 күнүгэр туругунан ордук хайаһ өту соҕотуопкалаабыт социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтара хаһаайыстыбаларга республикатааҕы [illegible] туттарарга [illegible] «Сиэрэ уонна Өтүйэ» [illegible] бэриниэх [illegible].

1979 СЫЛГА СҮӨҺҮ АҺЫЛЫГЫН СОҔОТУОПКАЛААҺЫНЫГАР ОРОЙУОННАР, ХАҺААЙЫСТЫБАЛАР УОННА ИДЭТИЙБИТ ЗВЕНОЛАР РЕСПУБЛИКАТААҔЫ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҺЫЫЛАРЫН

УСУЛУОБУЙАТЫТТАН

Сүөһү аһылыгын соҕотуопкалааһыныгар республикатааҕы социалистическай куоталаһыы үс зонанан ыытыллаар.

Чурапчы оройуона бастакы зонаҕа киирэр.

Республикатааҕы социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарынан сүөһү хааччыстыбалаах аһылыгын соҕотуопкалааһыныгар ордук үрдүк көрдөрүүнү ситиспит, былааннарын графигын толорбут оройуоннар ааҕыллыахтара.

Бастакы зонаҕа: от ыйын 16 күнүгэр дороххой аһылыгы [illegible] былаанын 15, от мэлиэгин [illegible] соруданын 10 бырыһыанын толорбуттар. **Атырдьах ыйын 6 күнүгэр** дороххой аһылыгы бэлэмнээһин былаанын 55, [illegible] угуу былаанын 30, от витаминнаах мэлиэгин бэлэмнээһин сорудаҕын 50 бырыһыанын; **атырдьах ыйын 27 күнүгэр** дороххой аһылыгы соҕотуопкалааһын былаанын 85, силлэһин угуу былаанын 90, от витаминнаах мэлиэгин бэлэмнээһин сорудаҕын 100 бырыһыанын; **балаҕан ыйын 10 күнүгэр** дороххой аһылыгы соҕотуопкалааһын уонна силлэһин угуу былаанын 100 бырыһыанын толорбуттар.

Хас зона аайы биирдии бастакы, биирдии иккис миэстэ олохтонор. Магнитай миэстэни ылбыт социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтара оройуоннарга ССКП обкомун, Саха АССР Министрдэрин Советын, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкомун хаһаайаатын сылдьар Кыһыл знамялара туттарыллар уонна «Социалистическай Якутия», «Кыым» хаһыаттар страницаларыгар Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар. Сэмэн бүтүүтүгэр 2000 солкуобай кээмэйдээх харчынан бириэмийэ бэриллэр.

Иккис миэстэлээх оройуоннарга ССКП обкомун, Саха АССР Министрдэрин Советын, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкомун Бочуоттаах грамоталара уонна 1500 солкуобай кээмэйдээх харчынан бириэмийэ туттарыллар. Харчынан бириэмийэлэр Саха АССР Министрдэрин Советын средстволарыттан бэриллэллэр.

Социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарынан, сүөһү аһылыгын соҕотуопкалааһыныгар олохтоммут графигы толорон туран, ордук үрдүк көрдөрүүнү ситиспит хаһаайыстыбалар ааҕыллыахтара.

Бастакы зонаҕа: от ыйын 16 күнүгэр оттооһун былаанын 20, от мэлиэгин соҕотуопкалааһынын 15, **атырдьах ыйын 6 күнүгэр** оттооһун былаанын 60, силлэһин угуу сорудаҕын 40, от витаминнаах мэлиэгин соҕотуопкалааһынын 60; **атырдьах ыйын 27 күнүгэр** оттооһун былаанын 90, силлэһин угуутун 85, от мэлиэгин бэлэмнээһин 100 бырыһыанын; **балаҕан ыйын 10 күнүгэр** оттооһун уонна силлэһин былаанын 100 бырыһыанын толорору ситиспиттэр.

Социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтара хаһаайыстыбалары наҕараадалыырга бастакы зонаҕа биир бастакы, икки иккис миэстэлэр олохтоноллор.

Бастакы миэстэни ылбыттарга Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун хаһаайаатын сылдьар Кыһыл знамялара туттарыллаллар уонна «Социалистическай Якутия», «Кыым» хаһыаттар страницаларыгар Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар, сэмэн бүтүүтүгэр Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын 1000 солкуобайдаах харчынан бириэмийэтэ туттарыллар.

Иккис миэстэни ылбыт хаһаайыстыбаларга Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуоттаах грамоталара, сэмэн бүтүүтүгэр Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын 700 солкуобайдаах харчынан бириэмийэтэ туттарыллар.

Социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарын **биир өттүгэр тэҥнэһэн** ордук хайаһ дороххой аһылыгы, от үрээрэ куоталаһыы түмүгэ таһаарыллар кэмнэригэр хантан атаҕына суох соҕотуопкалаабыт ЗВЕНОЛАР ааҕыллыахтара:

БАСТАКЫ ЗОНАҔА:

Толору механизацияламмыт звеноларга — от ыйын 21 күнүгэр 30, атырдьах 1 күнүгэр 70, атырдьах ыйын 11 күнүгэр 140, атырдьах ыйын 21 күнүгэр 180, атырдьах ыйын 31 күнүгэр 200 тонна оту хас биирдии хайыһыт [illegible] соҕотуопкалаабыттар.

Толорута суох механизациялаах звеноларга — от ыйын 21 күнүгэр 10, атырдьах ыйын 1 күнүгэр 35, атырдьах ыйын 11 күнүгэр 55, атырдьах ыйын 21 күнүгэр 80, атырдьах ыйын 31 күнүгэр 90 тоннаны бэлэмнээбиттэр.

Кало-кало звеноларыгар — от ыйын 21 күнүгэр 5, атырдьах ыйын 1 күнүгэр 15, атырдьах ыйын 11 күнүгэр 30, атырдьах ыйын 21 күнүгэр 40, атырдьах ыйын 31 күнүгэр 50 тонна дороххой аһылыгы соҕотуопкалаабыттар.

Илиинэн оттуур звеноларга — от ыйын 21 күнүгэр 2, атырдьах ыйын 1 күнүгэр 5, атырдьах ыйын 11 күнүгэр 10, атырдьах ыйын 21 күнүгэр 20, атырдьах ыйын 31 күнүгэр 30 тонна оту [illegible] хас биирдии хайыһыттар тиксэринэн соҕотуопкалыыры ситиспиттэр.

Механизациялаах туһаныллыбыт хонууларга оттуур звенолар хас биирдии хайыһыттарга тиксэр оттоору тупсарыллыбыттах хонууларга оттуур звенолар хас биирдии [illegible] өттүнэн 20 бырыһыанынан үрдүк буолуохтаах.

Куоталаһыы түмүгүн таһаарарга аһаҕас учуоттаныахтара:

— [illegible] толору биэрэ уонна оту оттооһун бэрээдэгэ;

— үлэҕэ дьиссиплиинэ таһымын [illegible] дьаһаллара туруга.

Социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарын бириэмийэлииргэ манныкы миэстэлэр олохтоноллор.

Бастакы зонаҕа — толору механизациялаах уонна толорута суох механизациялаах звеноларга биир бастакы, икки иккис, икки үһүс миэстэлэр; кало-кало уонна илиинэн оттуур звеноларга — биир бастакы, икки иккис, икки үһүс миэстэлэр.

(Бүтүүтэ 2 стр. көр.).

КҮҮС-УОХ УМСУГУТАР КӨСТҮҮТЭ

Оройуон саҥыгыгы спартакиадата

Дьол-сэргэ үөрүүтүн уа дьостэрдээ уһаллаах ыраа-быт күрдүк күн күлүмнэс уотунан киһилийэ турар; Сир-дойду муҥутуур күүһүнэн сылыйбыта.

Бүгүн — улахан спортивнай бырааһынньык, урут-таах күн. Байаҕа уҥуу Ньидьилии үөрэнэн бырааттыы социалистическай республикалар государственнай былаахтара оройуон киинин стадионун үрдүгэр дьолунан кэм түһэллэрин, [illegible] [illegible] сырдык таба-былар ыытыллаллар. Оройуон спартакиадатын көрөөрү мааны сарсыарда эрэттэн тыһыынчанан кэлэ турдулар. Стадион үрдүгэр үөрүүлээх кууһааҥ сатараар, ырыа-тойук [illegible]. Кэлэ эрэ сурукка хатааҕыар, үөрэр кэмэр тугуй.

Сотору дохтуоттара трибуна иннигэр суугунаан спортсменнара хамсаталлар. Кус Байбасов 100 метрэҕэ сарсыардаҕыттан оройуон бастакы спартакиадата саҕаланар. Бастакы кыайыылаахтары урууйдаабытын. Кини хайдах сүүрэрин сыа-нааланын-баҕайы.

Күнүс 12 чаас. Спартакиаданы үөрүүлээхтик аһыы.

Мустубут дьон киин трибуна иннигэр оройуон салайар үлэһиттэрэ кытта олорбут үлэлээбит ыччаттарын сүө-һү аһылыгын кыһарҕаннаах киэҥ ыстыныгар этигэ турууру-гугар улахан кыһамньыта сиэрбут элбэхтээбит Нерюнгри куорат уонна Эргэ оройуонун үлэһиттэрин делегациялара чиэстииргэ тахсыалларын [illegible] көрөллөр.

Стадион күөх кырыстаах [illegible] спортивнай формалаах кыргыттар уолаттар уонна кыргыттар, сырдаан туорааһаҕа киирдилэр, гимнастическай эрчиллэн араас сатабылларын көрдөрөн турдулар. Радионан Оҕо бүтүн аан дойдутааҕы сылыгар анаммыт кылааһыннарын туһугар соторутааҕыта Астраха станциятыгар Берлиҥҥэ ССРС уонна АХШ кэпсиэтиилэрин стратегическай кыһыл ыһынары кэлэн [illegible] тухары дуоһуйар түһэрсиилэр [illegible] көрдөрдүлэр.

Бырааһынньык кыттыылаахтарын уус-уран самодеятельность ветерана Петр Муҕин салааны түһэрэр.

Спартакиада уонна фольклор оройуоннааҕы иккис фестивалын түмүктүүр тугун кыттыылаахтарын наҕараадалааһын, ыытыллар. Колонна [illegible] ССРС бары бырааттыы социалистическай республикаларын государственнай былаахтарын таһааралар. Кэнникэ [illegible] [illegible].

Бууллааһын спортсменнар уус-уран самодеятельность кыттыылаахтарын колонналара биир тэҥник хааман стадионна киирдилэр. Иннилэригэр — соторутааҕыта Майа сэлиэнньэтигэр буолан ааспыт Байбал Манчаары бириэмийэтигэр спартакиада кыайыылаахтара, Кинилэр иннилэригэр улахан кубоктарын туппут трибуна иннигэр аһаллларын мустубут дьон [illegible] ытыс тыһыынан эҕэрдэлээтилэр.

Колонналар киин трибуна иннигэр тохтуудулар. Парады хамаандалааччы спартакиаданы тэрийэр комиссия председателигэр, спорткомитет председателигэр уонна ЫБСЛКС райкомун секретарыгар рапорт биэрэр.

Быйылгы спартакиада бэлиэтэ кэтэрэр үрдүк чэпс Манчаары бириэмийэтин спартакиада чемпионнарыгар тиксэр, ССРС Государственнай Гимна ыллыыр. Дьон бука бары сүһүөхтэригэр туралар.

Спартакиада уонна фольклор фестивалын кыттыылаахтарын, маҥнайгынан маладьыттары эҕэрдэлээн райсовет исполкомун председателя Р. Р. Бурнашев тыл этэр. Онтон ССКП райкомун бастакы секретара И. П. Ластиков, кэпсээбитэ ааспыт кэмнэр оройуон үлэһиттэрин ситиһиилэрин, сүбү тиһэ кэлбит от хомуурун кыһамньытын, соруктарын оройуоҥҥа физкультура уонна спорт сайдыыларын туһунан кэпсээн туран, күөх сайын күүтүүлээх бырааһынньыгынан мустубут дьону, күүһү маладьыттары истиҥник эҕэрдэлээтэ.

Тыа Нерюнгри куорат делегациятын салайааччытыгар, ССКП горкомун отделын сэбиэдиссэйигэр В. П. Конейкинэҕэ бэриллэр. Кини спортсменнары, уус-уран самодеятельность кыттыылаахтарын, көрөөччүлэри, оройуон бары үлэһиттэрин Саха сирин Соҕуруу өттүн таас чоху хостооччуларын, тимир суолу тутааччыларын ааттарыттан итиитик эҕэрдэлээтэ, итэҕэлэ ситиһиилэри баҕарда. Бу оройуонун үлэһиттэрин дьоҕорду эҕэрдэлэрин ССКП Бүлүүтээҕи райкомун элбэхтэх үлэһитэ Р. М. Давыдов тиэрдэр уонна иккиэн оройуон хардарыта сибээстэрэ өссө кэҥиирин баҕарарын биллэрдэ. Итини тэҥэ маладьыттары кыайыылаахтары чилиэннэрин киэн оройуон совхозтарыгар, бастыҥ производственниктарыга айылбылар [illegible] туттараллар.

ССКП райкомун бюротун уонна райсовет исполкомун ааттарыттан делегацияларга Эҕэрдэ аадырыстар туттарыллаллар.

Үөрүүлээх бырааһынньык

(Бүтүүтэ 2 стр. көр.).

Сантаҕа: [illegible] [illegible] кыраһыай спортсменнар гимнастическай эрчиллиилэри оҥорон көрдөрөллөр.

П. Оконешников фотота.

Официальнай салаа

«Чурапчыга» сыл тахсыбыт сүөһү тоҕо өллө

ССКП райкомугар

Быйыл кыстык мариаттарыгар тэтэрэн оройуон совхозтарыгар элбэх ынах сүөһү уонна сылгы туһата суох өллө, массабайдык дьүдьэйдэлэрин, бэс кулуннаһынан, ньирэй өлүүтэ үгүстүк таһаарылынна.

Ол эрээри ити улахан сүтүгү, бэдэг хоромньуну иннардас ыһылык кэмчитинэн, дьыл атын марахтарынан быһаарар сатаммат. Ону оройуон ... хаһаайыстыбатын—«Чурапча» совхоз холобуруттан көрүөххэ сөп. Былырыын кыстык устата манна барыта 365 ынах сүөһү, ол иһигэр 87 ньирэй, 200-тэн тахса сылгы көмүһүннэ өллө.

Олус хомолтолооҕо, дьиксиннэриилээх кыһыны туоратабыт, хара сиргэ үктээмэт сүөһүлэр айыыс саас кэлэн массабайдык охтубуттара буолар. Ол курдук, агардас ыам ыйыгар бу совхозка 133 ынах сүөһү, 95 сылгы туһата суох өллө. Бу өттүгэр буолбатах түбэлтэ, сорорутаарыта бу боппуруоһу дьүүллээбит ССКП райкомун бюрота бэлиэтээбитин курдук, кыстык ыйдарыгар, ордук сааскы эппиэттээх бириэмэҕэ совхоз салалтата (директор Аммосов И. Н., кылаабынай зоотехник Яковлев С. И.) сүөһү иитиитигэр көрдөбүлү намтатыыларыттан, орто звено кадрдар, специалистар, сүөһүһүттэр эппиэтиэстэрин кыайан үрдэппэтэхтэриттэн тахсыта.

Сүөһү ордук массабайдык дьүдьэйиитэ-халлуута, өттөн өлүүтэ Кылэнки (управляющай Скрябин П. Н., партбюро секретара Попов И. В.) уонна Сылаг (управляющай Свинцов А.А., партбюро секретара Свинцов А. С.) тэһээрилинна. Сүөһү, ордук саҥа төрүөх, өлүүтэ бэс ыйыгар эмиэ салҕанна.

Кылэнкигэ сайылыгы эрдэ үчүгэйдик бэлэмнээбэккэ эрэ, сааскы тымныы сиэтэ аһа илигинэ Көчүктэй диэн сиргэ үгүс ньирэйи көһөрөннөр элбэх өлүү-сүтүү тахсыта, былырыын дабаны мөлтөх туруктаах, өлөр кутталлаах ньирэйдэр баалллар. Бу отделениеҕа аасыыт ыйга Иванов уонна Неустроев диэн бороосу көрөөччүлэргэ уонча чугаһыыр тобо дьүдьэйэн өллө. Оттон Миронов уонна Местников диэн сүөһүһүттэргэ куһаҕан көрүүттэн-харайыыттан 4 ынах, 2 тыһаҕас туоратта. Көчүктэйгэ ньирэй өлүүтэ, дьүдьэйиитэ суол ыйан үүтү кыайан тасыатахтан хоргуйууттан, кыһын тоҥ кыстаабыт эргэ аһаҕас хотонуго симэн кэбиспиттиҥ тымныйыыттан тахсыта. Ол үрдүнэн олохтоох салалта саҥа төрүөҕү орүһүйэргэ эрчимнээх дьаһалы ылбакка олорор.

Сылааҥга Амма-үгүор Сыырдаахха кыстаан киирбит үгүс бэдэг сүөһү өллө. Бу, дьиҥинэн, сыл тахсыбыт, дойду үөһүгэр этэгэ эрэ эргиллибит сүөһүлэри Попов С. В., Оконешников С. В. диэн дьон аанньа көрбөккө, аһылакка дьүдьэтэн, халотуунаэрэн, тэнсиһинэрэн өлөрдүлэр. Бу отделениеҕа Таландара сиикэтэх, тымныы хотонугар туруорбит эмиэ 15—16 ньирэйи туораттылар.

Итинник чаачылар Арыылаахха эмиэ баааллар. Холобур, Потапова М. Д. чаастатык арыгылаан улэлээбэккэ 2 ынаҕы эхтордо, оттон Сыромятников Е. 18, Демьянов В. 5 сааҕа төрүөҕү өлөрдүлэр.

Ордук сиэргэ баппат эппиэтэ суох быһыы сылгы иитиитигэр тахсыта. Кыһыныгы ыйдарга атыырдар үөрдэрин куннэтэ көрбөтөх, эргиттэн иэнэгэх кулугар адьаһын сааскыга диэри сүтүк суох, балаһыанньа үчүгэй курдук этэ. Оттон, дьиҥэр, кыстык устата манна элбэх сылгы охтон эрбүтэ көстөн, ыам ыйыгар кэлэн биирдэ учуоттаана, сыл саҕаланыаҕыттан 200 сылгы, ол иһигэр агарыы көрбүтэ ыам ыйыгар туораабыт курдук тахсыта. Ити олсуутугар бу улахан ночооско ким дьаһана буруйдааҕа, эппиэттээҕэ баччааҕыта диэри быһаарыллыбакка турар.

Бу совхозка общественнай сүөһү кыстыгын өлүүтүттэн барыта 229 тыһ. солк. ночоот тахсыбыт. Оттон совхоз дирекцията бэара-суоҕа 20 тыһ. солк. ыыйбаты туһааннаах буруйдаахтартан иэдэйиргэ быһаарбыт. Дьиҥнэн, итиннэн сычах 5,4 тыһ. солк. төлөллүбүт.

Совхозка салмай бэдэг Сылаг отделениетыгар сүөһү тутуулара наһаа эргэрдилэр, үгүс хотоннор олус уутуйдулар. Бэдэг сүөһү дьүдьэйиитэ, ньирэй мөлтөх туруктаныыта биир үөскүү иитиитэ сибээстээх. Ол үрдүнэн отделение салалтата кыстык хотоннору, саҥаны туппат буоллаахха, капитальнайдык өрөмүөннүүргэ биһиэл дьаҥаны туох да дьаһалы ылбакка олорор. Оттон кыһын обургу эмиэ кэлэрэ, бириэмэ куупнаан буолуо.

ССКП райкомун бюрота тэрийэр үлэни мөлтөтөн, көрдөбүлү намтатан кыстык ыйдарыгар ордук сааскы кэмҥэ общественнай сүөһү массабай кээмҥэ өлүүтүн, дьүдьэйиитин таһаарбыттарын иһин совхоз директорыгар Аммосов И. Н. уонна кылаабынай зоотехникка Яковлев С. И. кытаанах партийнай сэмэни биэрдэ уонна кинилэртэн тахсыбыт бэдэг итэҕэстэри кэлин өттүгэр хатылаабаттарын, сүөһү туһата суох өлүүтүн-сүтүүтүн сааҕым таһаарбаттарын, кыстыкка бэлэмнэниини билиэгэттин тэрийэллэрин, орто звено салайар кадрдарга, ааһан үлэ коллективтарыгар көрдөбүлү тупсараллар, көрдөбүллэрин үрдэтэллэрин модьуйда.

СНИМОККА: спартакиаданы ыһыы парадыгар уус-уран самодеятельность кыттыылаахтарын колонната.

П. ОКОНЕШНИКОВ фотота.

СИТИҺИИЛЭЭХТИК ТУМУКТЭЭТИЛЭР

Ахсыс кылаас үөрэнээччилэрэ экзаменнарын туттаран бүттүлэр.

Болтого аҕыс кылаастаах оскуолатын 17 выпускниктара (кылаас салайааччыта В. И. Никонова), экзаменнарын бары туттардылар. Кылаас бастыҥ үөрэнээччитэ Рита Борисова бары экзаменнарыгар «5» сыананы ылла. Оттон Люба Бугаевина, Таня Егорова, Гулли Кладкин уонна Таня Герасимова кылаастарын [illegible] бүтэрдилэр.

Ити курдук Чакыр аҕыс кылаастаах оскуолатын бүтэрэр 16 оҕо бары экзаменнарын ситиһиилээхтик туораатылар. Кинилэртэн Катя Пахомова, Лиза Афанасьева «4» уонна «5» сыаналарынан түмүктээтилэр. Хайахсыт, Хадаар, Арыылаах оскуолаларын ахсыс кылаастарын үөрэнээччилэрэ эмиэ 100 бырыһыан ситиһиини көрдөрдүлэр.

А. ДОРОФЕЕВ.

СЫЛ АҤАРДААХ КУОҺАРЫЛЫННА

Оройуон кинофикатордара бэс ыйын 20 күнүгэр сыл аҥардааҕы былааннарын үп киириитигэр 104,6 бырыһыан толорон ылааммыт эбиэттэлиэтэбэлэрин 3 тыһ. тахса солк. куоһардылар, көрөөччүнү хабыы сыллааҕы былаанын 51 бырыһыан, үп киириитин 53,7 бырыһыан толордулар.

Оҥолуунааҕы киноустановка (ст. киномеханик Федоров В. Н.) үп киириитин былаанын 139,5 бырыһыан, интернат-оскуолатааҕы киноустановка (ст. киномеханик Сорокоумов С.Д.) 127,8 бырыһыан, Хадаардааҕы киноустановка (ст. киномеханик Харитонов Е. В.) 122 бырыһыан толоран ордук үчүгэй көрдөрүүлэннилэр.

Н. ЕГОРОВ.

КҮҮС-УОХ УМСУГУТАР КӨСТҮҮЛЭ

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр)

гыга оройуонтан спорт салалтатыгар үтүөлэрин уонна үрдүк спортивнай көрдөрүүлэрин иһин чулуу спортсменнар бөлөхтөрүгэр ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун, ЫБСЛКС райкомун Бочуотунай грамоталара, Эҕэрдэ суруктара, ... бэлэхтэрэ туттарылыннылар.

Фольклор фестивалын кыттыылаахтарын ... хорлара патриотическай ырыалары толорон Стадион үрдүнэн ... дьиэрэйдэ.

Эмиэ марш кыырыыта. Парадка хамаандалыыр куолас иһиллэр. Колонналар биир тэҥник хотоолуйан стадионтан тахсан бараллар.

Ити кэнниттэн программа быһыытынан хапсаҕай, чэпчэки атлетикаҕа, национальнай устанныларга күрэхтэһиилэр утум-ситим улам тэтимирэн салҕанан бараллар.

Тыгааһынынаах хатыһыылар икки күн устата тохтообокко ыытылыннылар.

Бэс ыйын 24 күнүгэр киэһэ 4 чааска сайыҥҥы спартакиаданы үөрүүлээх сабыы парада буолла. Кыайыылаах хамаандаларга, бииргэлээн көрүүтэргэ бастаабыттарга наҕараадалар туттарылыннылар. Оройуон комплекснай спартакиадатын түмүгэ таһаарылынна.

С. ПОПОВ,
хаһыат аҕала. корр.

1979 СЫЛГА СҮӨҺҮ АҺЫЛЫГЫН СОҔОТУОПКАЛААҺЫНЫГА РЕСПУБЛИКАТААҔЫ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҺЫЫ УСУЛУОБУЙАТЫТТАН

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

Бириэмийэлэр кээмэйдэрэ: кэлим механизациялаахтарга—бастакы миэстэҕэ 150, иккис миэстэҕэ 100, үһүс миэстэҕэ 80 солкуобай;

—толорута суох механизациялаахтарга—бастакы миэстэҕэ 120, иккис миэстэр 80, үһүс миэстэҕэ 50 солкуобай;

—иилэ-илии звеноларыгар—бастакы миэстэҕэ 100, иккискэ 80, үһүскэ 50 солкуобай;

—алммаан оттуур звенодарга—бастакы миэстэҕэ 80, иккискэ 60, үһүскэ 50 солкуобай.

Харчынан бириэмийэлэр Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын фондатыттан төлөнөллөр (бүтэһик түмүктэн уратыларга).

Бары звенодарга маҥнайгы миэстэни ылбыт звенодарга Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар уонна кыайыылаахтар «Социалистическая Якутия», «Кыым» хаһыаттар страницаларыгар республикатааҕы Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар.

Бүтэһиктээх түмүккэ маҥнайгы миэстэни ылбыттарга ССКП обкомун, Саха АССР Министрдэрин Советын, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, звеноҕа «Москвич» массыынаны атыылаһар фонда анаар. Иккис миэстэ иһин тыа хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара бэриллэр уонна «Запорожец» массыынаны атыылаһар фонда звеноҕа анаар.

Үһүс миэстэни ылбыттарга тыа хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, звеноҕа коляскалаах мотоцикл атыылаһар фонда бэриллэр.

Силээһи уонна сенаһы соҕотуопкалыыр идэтийбит звенолар куоталаһыыларыгар кыайыылаахтары хас биирдии хайысхаҕа тиксэринэн ордук элбэх, куоталаһыы түмүгэ таһаарыллар кэмигэр мантан итэҕэһэ суох силээһи, сенаһы бэлэмнээбит звенолар ааҕыллыахтара.

Бастакы зонаҕа—от ыйын 21 күнүгэр 30 тонна сенаһы, атырдьах ыйын 11 күнүгэр 150 тонна силээһи, 120 тонна сенаһы, балаҕан ыйын 10 күнүгэр 300 тонна сенаһы соҕотуопкалаабыттар.

Кыайыылаахтары бириэмийэлэргэ бастакы зонаҕа биир маҥнайгы, иккис иккис миэстэлэр олохтоноллор.

Бириэмийэ кээмэйэ бастакы миэстэҕэ—150 солкуобай, иккис миэстэҕэ 100 солкуобай. Бириэмийэлэр тыа хаһаайыстыбатын министерствотын фондатыттан төлөнөллөр (бүтэһик түмүктэн уратыга).

Бастакы миэстэни ылбыттарга Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын, профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар. Кыайыылаахтар «Социалистическая Якутия», «Кыым» хаһыаттар страницаларыгар республикатааҕы Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар.

Куоталаһыы бүтэһиктээх түмүгүнэн маҥнайгы миэстэни ылбыттарга ССКП обкомун, Саха АССР Министрдэрин Советын, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, звеноҕа «Москвич» массыынаны атыылаһар фонда бэриллэр. Иккис миэстэни ылбыттарга Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, звеноҕа «Запорожец» массыынаны атыылаһар фонда анаар.

От витаминнаах мээккэтин бэлэмнээһиҥҥэ биир агрегакка тиксэринэн ордук элбэх аһылыгы, ол эрээри куоталаһыы түмүктэрэ таһаарыллар кэмигэр мантан итэҕэһэ суоҕу соҕотуопкалыыры ситиспиттэр куоталаһыы кыайыылаахтарынан ааҕыллыахтара.

АВМ-04 агрегакка

—от ыйын 16 күнүгэр 80, атырдьах ыйын 6 күнүгэр 270, атырдьах ыйын 27 күнүгэр 350, балаҕан ыйын 10 күнүгэр 400 тоннаны маҥнайгылаабыттар;

АВМ-065 агрегакка

—от ыйын 16 күнүгэр 120, атырдьах ыйын 6 күнүгэр 370, атырдьах ыйын 27 күнүгэр 400, балаҕан ыйын 10 күнүгэр 580 тоннаны соҕотуопкалаабыттар.

Кыайыылаахтары бириэмийэлэргэ бииргэ бастакы, икки иккис, үс үһүс миэстэлэр олохтоноллор.

Бириэмийэ кээмэйэ: бастакы миэстэҕэ 150, иккискэ 100, үһүскэ 80 солкуобай.

Харчынан бириэмийэлэр (бүтэһик түмүктэн уратыларга) Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын фондатыттан төлөнөллөр.

Бастакы миэстэни ылбыттарга Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, кыайыылаахтар «Социалистическая Якутия» уонна «Кыым» хаһыаттар страницаларыгар республикатааҕы Бочуот дуоскатыгар таһаарыллаллар.

Куоталаһыы бүтэһиктээх түмүгүнэн бастакы миэстэни ылбыттарга ССКП обкомун, Саха АССР Министрдэрин Советын, ПССУОС уонна ЫБСЛКС обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, коллективка «Москвич» массыынаны атыылаһар фонда анаар. **Иккис миэстэни** ылбыттарга Саха АССР Тыатын хаһаайыстыбатын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, звеноҕа «Запорожец» массыынаны атыылаһар фонда анаар.

Үһүс миэстэҕэ тыа хаһаайыстыбатын министерствотын уонна профсоюз обкомун Бочуотунай грамоталара туттарыллаллар, звеноҕа коляскалаах мотоцикл...

Сэтээтэллэр быыбардара

ССРС Конституциятын 152-с ыстатыйатыгар «ССРС бары суттарыгар народнай судьуйалар уонна народнай сэтээтэллэр быыбардааһыннарын тэрилиллэр. Оройуоннааҕы народнай сэтээтэллэр оройуон быыбардааччыларын үлэлиир уонна олорор сирдэринэн аһаҕас куоластааһынынан, икки аҥар сыл болдьохха быыбардаммаллар» диэн этиллэр.

Народнай сэтээтэллэр кэнники быыбардара 1977 сыл тохсунньуга ыытыллыбыттара. Онтон ыла икки аҥар сыл ааста.

Биһиги оройуоммут биир народнай судьуйалаах буолан, сэи атын итинник оройуоннар курдук, 75 сэтээтэл быыбардаммыта. Онуоха 88 быыбардааччылар мунньахтара ыытыллан, быыбардааччылар 81,72 бырыһыаннара кыттыбыттара. Онно талыллыбыт сэтээтэллэр бу күҥҥэ диэри үтүө суобастаахтык, актыыбынайдык үлэлээн кэллилэр.

Быыбардаар кэнниктэриттэн норуот талыллааахтарыгар семинардар ыытыллыбыттара, сыл аайы кварталын аайы советскай сокуон төрүттэрин үөрэтии, билиҥҥи кэмҥэ партия уонна правительство туруорар соруктарын олоххо киллэриигэ сэтээтэллэри тардыы тэрилиннэ. Сэтээтэллэр семинардарыгар партия райкомун эппиэттээх үлэһиттэрэ, оройуон прокурора, ис дьыала отделын начальнига уонна атын офицердара дакылааттары оҥороллор, лекциялары ааҕаллар, оройуоҥҥа балаһыанньаны кытта билиһиннэрэллэр.

Народнай сэтээтэллэр советтара, секциялар талыллан билачча үлэлээтилэр, народнай суут үлэтигэр кыттыстылар.

Билиэрин курдук, сэтээтэллэр гражданскай уонна холуобунай дьыалалары көрүүгэ народнай судьуйаны кытта тэҥ бырааптаахтар. Ол аата бэлиэтэнэн быыбардаммыттара активнайдык кыттан, судьуйаны кытта тэҥҥэ үлэлииллэр.

Билигин үлэлиир народнай сэтээтэллэр ортолоругар араас идэлээх норуот хаһаайыстыбатын араас салааларын үлэһиттэрэ бааллар. Кинилэр бэйэлэрэ олоруут ортотун [illegible], партия дьыалатыгар бэриниилээх буолууга, советскай сокуоннары хааччыйыыга активнайдык кытталлар.

Учууталлар И. А. Антипин, М. С. Кондратьева уонна В. К. Перминова, механизатордар Л. Г. Левковская уонна И. Е. Дьячковскай, туттуу үлэһиттэрэ Д. К. Осипов, Н. Н. Максимов уонна И. Ф. Петров, бухгалтердар А. П. Попова уонна М. И. Прокопьева, экономистар Р. Д. Шадрина уонна М. А. Охлопкова, доруобуйа харыстабылын үлэһиттэрэ Т. Д. Соснина, Н. М. Заболоцкая уо. д. а. ордук активнайдык үлэлээтилэр.

ССРС Конституциятынан олохтоммут болдьох туолбутунан сибээстээн быйыл от ыйыгар Российскай Федерация народнай сууттарын сэтээтэллэрин быыбардара ыытыллаллар.

Биһиги оройуоммутугар быйыл эмиэ 75 народнай сэтээтэл талыллыахтаах. Кинилэр норуот хаһаайыстыбатын бары салааларын бастыҥнара, кэлэктииптэрин ортотугар ытыктабыллаах дьон буолуохтаахтар.

Быыбардар дьон олорор уонна үлэлиир сирдэринэн партийнай, советскай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр салалталарынан ыытыллыахтаахтар. Быыбардыыр мунньахтарга хас биирдиилэригэр 100-түү киһиттэн итэҕэһэ суох быыбардааччы кыттыахтаах. Куоластааһыҥҥа от ыйын 1 күнүгэр 18 саастарын туолбут киһилэр. Быыбардааччылар

ЯС-тан итэҕэһэ суох бырыһыаннара быыбарга кытталлара ситиһиллиэхтээх. Быыбардыыр мунньахтарга туруоруллубут кандидаттар тустарынан киэҥник ыытыллыахтаах. Киэҥ арбах куолаһы ылбыт сэтээтэллэр быыбардаммаллар.

Нэһилиэктэргэ, тэрилтэлэргэ табыгастаах сэтээтэл быыбардааһыннарын ССКП райкомун бюрота быһаарар туттар. Партийнай тэрилтэлэр, сельсоветтар исполкомнара быыбардары үрдүк таһымнаахтык ыытар эбээһинэстээхтэр.

Мунньахтар бэрэстэбиллэрэ баалаһыннарыга этэллэр бэрэбиэркэни оҥоруохтаахтар. Мунньах хаһан буолбута (күнэ, ыйа, сыла), төһө быыбардааччы баар буолуохтааҕыттан төһөтө кыттыбыта, туруорулуубут народнай сэтээтэллэр, кинилэргэ куоластаабыт түмүгэ уонна мунньах киммиэхэ быыбардаммыта (араспаанньата, аата, аҕатын аата толору, төрөөбүт сыла, омуга, национальноһа, туох үлэлиирэ, хайдах олорор) ыйыллыахтаах.

Мунньахтар бэрэтэкуоллара сельсоветтарга түмүллэн баран народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын исполкомугар түһэриллиэхтээхтэр. Салаа ыытыллыбыт быыбардар түмүктэрэнэн исполком испииһэк оҥорор, дастабыһынньыкалары туттарар уонна биир эгэлэйэ оройуоннааҕы народнай суукка түһэрэр.

Быыбардар ыытыллан бүтүөхтэригэр диэри үрүк-ку талыллыбыт народнай сэтээтэллэр салгыы үлэлииллэр.

Быйылгы быыбардар ордук эппиэттээх кэмҥэ, ССКП КК «Идеологическай, политическай-иитэр үлэни салгыы тупсарыы туһунан» уурааҕынан салайтаран кэлэктииптэр ортотугар үгүс эрэттээх иитэр үлэни ыытар кэмнэригэр, ыытыллаллар. Онон бу үлэҕэ бары партийнай тэрилтэлэр, олохтоох Советтар ордук эппиэттээхтик, үрдүк кыраҕыбыттаахтык сыһыаннаһыахтаахтар.

М. ПОПОВ,
оройуон народнай судьуйата.

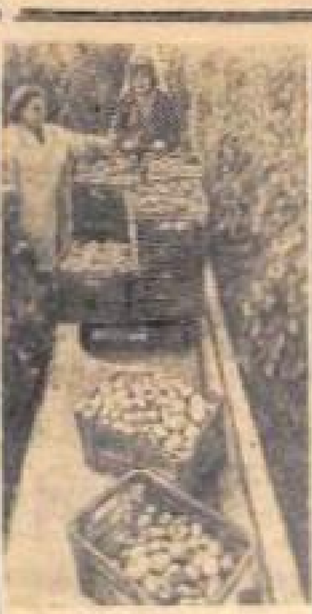

Оҕуруот аһын конвейера

«Кировец» совхоз «хаар конвейера» Новосибирскай эйэнтэстэрин быһаланааһын оҕуруот аһын оҥоруу сүүрбэ биир сыл устатыгар толору суох үлэлээтэ.

«Кировец» үлэһит дьоно биирдиин конвейертан мэтир түгэҕэ маныаны үрдэтиилэ бааламар сиэрдэр ситиһиилэрдэннэр мэнэ сыллааҕы кондерман 25—40 килограмм оҕуруот аһа ылыллар. «Кировец» ССРС Норуотун хаһаайыстыбатын Ситиһиилэрин Быыстапкатын 16 дипломмарынан наҕараадаламмыта.

СНИМОККА: 2 №-дээх сылаас теплицатын конвейера көстөр.

А. Поляков фотота.
ССТА фотохроникатa.

ТИҺЭХ КИЛОМЕТРДАР

ЛЕНИНГРАД. Грязовец —Ленинград газопроводу тутааччылар ыстаал сабы түмүктүүр тиһэх биэс километрдаах учаастакка тиийдилэр. Магистраль Нева баар куоракка, уобаласка, оту тиэ эһийдү киһи оройуоннарыгар «күөх оту-түү» биэриэн үлэлэһэллэр. Газопроводу үлэҕэ киллэриэ биэс ыйын иннигэр бэлиэтиир.

ССТА.

БААҺЫНА ҮЛЭЛЭРИН ҮТҮӨРҮТТЭРИМИЭХХЭ

Быйыл саас ыйын сорох оттуллэлэрэ олус хойутаабыта. Бааһыналар хамнас бааһынан рассадатын кэнэрүүтэ, арыалаахтар, кэлии кинилэр, ботуон күүс маассалы эдьагата оруук сыылбиннилэр. Субуруускай аатынан уонна «Чурапчы» совхоз хар дэһиит сирдэри бэрэбэһэр хоруту сонпоҕ куоластаах бэйэни, ааба да буолан тиэрдиллибитин маҥан табаҕас оҥоруохтар. Оттон Бахсы отделениетыгар бу үлэ ыһ оҕус-туу сылллар.

Быйыл сайын «волжанин» үлэлиэхтээх 120 гектардаах хортуоппуй сиригэр, 22 гектардаах оҕуруот астарыгар, 160 гектардаах нууласытыһыах кормовой культураларга, 100 гектар от сиэмэтин ыһыытыгар үүнүү эрдэхтэтэн куттарыллыахтаах. Онон бу үлэ сүнэлиэ аасыт сылларданаар биллэрдик улаатта.

Хортуоппуйга сайын устата үстэн итэҕэһэ суох ирдэхтэтилиэхтээх. Бастакы куттарыы олорут кэнниэ 5—10 хонон баран бүтэриллиэхтээх. Үлэлиргэ сөптөөх техника уонна турбалар бааллар.

Бу күннэргэ хортуоппуй звеноларын састаабын сиэтэрэ оҥор аада. Онуоха ордук Субуруускай аатынан совхоз миэстэ киирдэ. Нууласытыһыах кормовой культуралар быйыл үс сиргэ ыһыллыннылар. Ону Карл Маркс аатынан совхоз Дьячениэ 68 (звеньевой Гоголев М. Н.), Туолбут 50 (звеньевой Сидоров М. М.) гектарга ыыталлаахтаах. Бу звенолар быйыл научнай-методический звено ТХССНЧИ научнай үлэһиттэрэ Л. С. Иванова уонна М. М. Стариков оҥороллор. Субуруускай аатынан совхоз Соловьевтээҕи отделениетыгар Бөдүргэ 50 гектарга сэһиҥ ыһылыга буолар культуралар нууласытыллыахтара. Бу звенолар үрүт хаһаайыстыба культурнай минерал көрүүлэр системаларын туһаныахтара. Звенолар эмиэ дьаһаны сэттэнэлэрэ, техникалара бүтэйиннэхтэхтэр ситэриллиэ илиэктэр. Бастакы ирдэхтэтиини субу күннэргэ саҕалыахха.

Карл Маркс аатынан совхоз Болугураҕаҕы отделениетыгар Бөһөҥөттөргө 100 гектарга от сиэмэтэ быһыллыан ыһыллыбыта. Звеньевуолунан совхоз опыттаах механизатора, коммунист М. М. Дьячковскай үлэлиир. Быйыл саас бу учаастакка минеральнай уоҕурдуу ылайан киллэрилиннэ. Маҥан сайын «волжанин» кэлэн сирэ ыһыллыан итэҕэһэ суох үүнү ирдэхтэтилиэхтээх, дии күөх баһыта 5 тонна от сиэмэтин хомуйуохтааҕын.

ССКП райкомун бюрота уураахтан быйыл сайын «Чурапчы» уонна Эрилик Эристиин аатынан совхоз-тар 50-нуу гектар хортуоппуй ыһыллыан нууласытыһыах кормовой культураларга ыһарга бэлэмнэнэн үлэлиэхтээхтэр. Сөптөөх сорох-уота буолан хоругуллэллэр, органическай уонна минеральнай уоҕурдуулары киллэриэхтээхтэр, ирдэхтэтэр системалары буолан бэлэмниэхтэхтэр.

От уонна атырдьах ыйдарын эрдэтээҕи наары ыи

үүһэрийии ыһарыахтарыан буолаллар. Аасыт сылга наары үрүт таһаастарыбын сылчах Субуруускай аатынан совхоз Хатылыыгар, Эрилик Эристиин Халарыгар уонна Хоптоһутугар эрэ онобуллубуттара. Карл Маркс аатынан уонна «Чурапчы» совхоз наардара сыык отунан бүрдүлүбүттэрэ. Итинник наар күөҕэлээҕэ кыра. Паары үрүт таһаастааһыҥҥа быһыл үретинэн лукалыыктын букатынаахтык аакастааһына, культиваатордарга киирии буолар. Бааһыналар эрбэһинэн кытта наарелиннэн олус хойуутук бүрүлүннүлэр. Итилэри суох оҥоруута культиватор эрэ туһалааҕа. Онон сайын устата устан итэҕэһэ суох культивациялааһыны ыытыахха.

Нэһилиэктэр наары ыһыы уопсай иэнэ 30—35 бырыһыаныгар ыытар соруктаахпыт. Кормовой культуралар ыһыыларын халбаҥга суох кэнгэтэн иһиэхтээхпит. Ол иһин ыырыс сирдэри бааһыналары оҥоһутуу бол-туруоҕа сайыытта ыһдарта быһаарыллыахтаах. Быйыл «Чурапчы» совхоз 450, Субуруускай аатынан совхоз 250, Эрилик Эристиин 150, Карл Маркс аатынан совхоз 100 гектар хордоҕой, араҥ, оһорбо сирдэри хорутан саҥа бааһыналары оҥостуохтаахтар. Итиннэ совхозтар директордара, агрономнар дьаһаллыгар кырыс сирдэри хорутууга, паардары үрүт таһаастааһыҥҥа бастыҥнаах сиэрэ оҥорор соруктаах 2—3 тракторнай агрегаттары бэлэмниэхтээхтэр.

Тыаны солоон бааһына оҥостуу үлэлэрэ быйыл да обургу кэмэйдээхтэр. «Сельхозтехника» холбоһуга «Чурапчы» совхозка 150 гектар тыаны солуохтаах. «Якутмелиоводстрой» ПМК-та Одьулууҥҥа 83, Мугудайга 180 гектардаах тыаны солоон, бары үлэлэрин бүтэрэн туттарыахтаах. Итини тэҥэ ПМК Хабахсыт отделениетыгар 190 гектардаах солооһун үлэтин саҕалыахтаах.

Саҥа бааһыналары оҥоруу—ол аата саҥа бүтэйдэри тутуу.

Субуруускай аатынан совхозка 300 тонна хортуоппуй киирэр саҥа типовой ходуал туттуллуохтаах. Бу үлэ эмиэ да саҕалана илик. Уопсайынан, үчүгэй ходуал суохтуттан куорукайдар олус улахан хоромньуну сүтэлэр, хортуоппуйтан турукан үүнүүтүн ыла илиэктэр.

Карл Маркс аатынан совхоз Одьулууҥҥа уруккута Е. С. Николаев оҥорторбут механизациялаах бырдуур эскилаата сиэннэбэ ортотугар киирэн хаалла, эргэрэн, ыалмата дьаһаны ыйчаата. Одьулууҥҥа опыттаах бурдугу ыраастыыр агрегат ЗАВ-20 тутуллуохтаах. Бэлиэрулуус турбута икки сылыгар барда. Быйыл бу ситэриллии тааҕа.

Бааһына уоҕаратыах сайыннары үлэлэрин от хомуурун, сэбиҥ истиинник үтүөрүттэримиэхэх.

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай агронома.

От хомуура саҕаланаары турдаҕына

Техника өрөмүөнэ ситэрилиннэ

Бахсы сирэ быйыл иэсүйэн от хахтиохтук өрө аһыллан эрэр. Сүрүн оттуур урахтэрбит аасыыт күһүнүн арнахтартан сүүрдүбүттэрэ. Саасы уу эмиэ улахаҕынык киирдэ. Аллаастар иһиллэрэ туоллулар.

Быйылгы дьыл уратыларын учуоттаан илии звеноларын хото туруорар быһаарбаахпыт. Улаах сирдэри оттуурга ити ордуктарын аасыыт сыллар опыттарын кирдэриллэр. От үлэтигэр биир толору механизациялаах, биир механизированнай агардаах, икки алевоһон уонна сэттэ илиинэн үлэлиир звенолар туһуллутара. Итилэртэн 20 киһилээх К. Н. Комарин салайааччылаах звено Аммаҕа Куолумаҕа тэрэр отуу тахсыа. Кинилэри бары эттүннэн үчүгэйдик хааччыйдарбыт, хойутааһакка эрэ оттооһуну саҕалыыр сыаннар баһарарбыт дьибит.

Бу күннэргэ пенсионердар күүстэринэн от тэриллэрэ бэлэмнэнэллэр. Толоон бигаралыттан холбоһор техниканы өрөмүөнүн бүтэрдэ. Онон киналар күн-дьыл туран биэрдэҕинэ эйүүтүгүттээн хотуурдарын тыаһаталлары олороллор.

Улахан итэҕэһинэн толору механизациялаах звенобутугар сорох холбонор техника тиийбэт буолар. Маҥаалла совхоз, «Сельхозтехника» холбоһугун салалталара уталыттылан тэннэмэ оҥороллоро күүтэллэр.

П. ИННОКЕНТЬЕВ,
Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын зоотехнига.

Бытаарыы улахан

«Чурапчы» совхоз Сылаҥнааҕы отделениетыгар быйыл оттооһуҥҥа 9 звенону туруорар. Оттуур ходуһаларга биир толору механизациялаах, 2 механизированнай агардаах, 3 киһи-илии, 3 илии звенолара тахсыахтара.

Бу күннэргэ звенолар састааптара сүүнэрдэнэн ситэрилэн эрэр. Быйыл Амма үрүгэрэ Сыырдаах агар ходуһаларбытыгар үс звенону таһааран ыталыыпыт. Онон отделение ходуһаларын биирэ да хаалларбакка толору оттуурга быһаарыммыппыт.

Хайа баҕарар дьылга буоларын курдук, отделениеҕа общественность көмөтө тэрийэн Совет үлэтигэр үрүтүн кэһэтин ыһыыр. Быйыл кэһилэн тэрилтэлэрэ 34 тонна бастыы хааччыйыылаах оту оттоон отделениеҕа туттарыахтаахтар. Уопуттаах сылдьар сулууспалаахтар, пенсионердар, сорох бостайаанай үлэлээх рабочайдар 100 тонна оту оттуулара кэрдүтүн. Бу соруктары толорууга хабахтан үлэлээриэхтэрин сатаныр.

От хомуурунар туттулар техника өрөмүөнүн бүтэрэнитигэр ситэрэн үлэлиэ бытаардылар. Техниканы бэлэм буолла диэр ыллыыт суох. Ол курдук, сельсовет исполкомугар отделение механига С. А. Макаров кэлэ кэлэнэ ыстабылыт. Итинин быһаарабыт, бытаарыы улахан. Маны түргэнник туоратын туруор сорук буолар.

Н. СМИРНИКОВ,
сельсовет исполкомун председателэ.

Техникабыт тиийбэт

Субуруускай аатынан совхоз Хатылытааҕы отделениетыгар общественнай сэбиҥ ыһылыгын быһаарыылаах бэлэмнэнэр сельскай Совет сессиятыгар көрүллэн уопсай барылланыгын оҥорулуубута. Ол эрээри техникабыт тиийбэт. Толору механизациялаах звенобутугар тракторнар тиийбэттэр. Ону тайылан мөннүгэр холбоһуулаах мунньар тракторнары туһанарга быһаарыммыппыт да итинник агрегаттары оҥоруу саҕалана илик.

Г. ДРАГУНОВ,
сельсовет исполкомун председателэ.

Кыайыылаах— субуруускайдар

Оройуон сайыҥҥы спартакиадата

Ааспыт сылларга оройуон комплекснай спартакиадата нэһилиэктэринэн ыытыллыбыттара, оттон быйылга сүрэхтэйиилээр совхозтар уонна оройуон киинин хамаандаларын икки ардыларыгар тэрилиннилэр.

Спартакиада түмүгүнэн Субуруускай аатынан совхоз хамаандата 26 очкону хомуйан кыайыылаабынан таҕыста. Онон кини балаҕанын Хатылы нэһилиэгэр биэриллибит кубогун икки сыл-дьар кубогы илдьэ хаалла.

Комплекснай спартакиадаҕа иккис миэстэҕэ 29 очколаах Эрилик Эристиин аатынан совхоз спортсменнара тиийистилэр. Кинилэр-тэн баара-суоҕа 1 очконан хаалбыт «Чурапчы» совхоз хамаандата үһүс буолла. Карл Маркс аатынан совхоз хамаандата дуобакка, сахалыы мааска, когул тустууга уонна остуол тенниһигэр кыттыбатахтарын ... үрдүккэ ылыахтарын оҕуста. Ордук тэрээһиннээх суохтарын оройуон киинин спортсменнара көрдөрдүлэр, кинилэр быйыл тэрдүс миэстэлиннилэр.

Оройуоннааҕы спартакиада хайдах барбытын туһунан хаһыат аныгы нүөмэригэр сырдатыллыа.

С. ПОПОВ.

ОЛИМПИЙСКАЙ ИЛДЬИТ

1980 сыл сайыныгар Москваҕа сир шарын биэс континенын ыҥырыллыбыт дьоннора түмсүөхтэрэ. Ыалдьыттар бэйэ-бэйэлэрин кытта дьаһаллырыгар тыһыы... тылбаасчыттар көмөлөһүөхтэрэ. Оку бэлэмнэһиин сүрүннээн тас дойдулар тылларын Морис Торез аатынан институттар сүүтэрилиммэ.

Шайбалаах хоккейга аан дойду уонна Европа чемпионаттарын кэмигэр тылбаасчыттар факультеттарын 2-с куурустарын студента Валерия Полуйкова (хаҥас өттүгэр) үчүгэй ... аахылыын баста.

ССТА фотохроникэта.

ФОЛЬКЛОР ФЕСТИВАЛА ТҮМҮКТЭННЭ

Бэс ыйын 22—24 күннэригэр оройуоннааҕы Культура дьиэтигэр фольклор фестивалын II түһүк кыттыылаахтарын концертарын көрүү буолла.

Бу биһиги норуоппут искусствотын үйэтитиигэ, сайыннарыыга аналлаах концерттар дьиҥнээх ырыа, үҥкүү ыһыаҕар кубулуйдулар. Биир ... ырыаһа, сүһүөхтээх омугун мустубут дьонго саха омук этигэр-хааныгар иҥэриммит ырыатын-тойугун, норуот олоҕун историятын көрдөрөр, билиҥҥи кэм көрүүтүнэн үгүһүн үҥкүүлэрин, ырыаларын ситиһиилээхтик көрдөрдүлэр.

Маҥнайгы миэстэни «Чурапчы» совхоз үс-уран самодеятельноһын коллектива ылла. Иккискэ эрилиэктэр таҕыстылар, Үһүс миэстэни Карл Маркс аатынан совхоз уонна оройуон киинин айар коллективтара аграддастылар.

Биирдиилээн көрүүлэргэ оройуон киинигэр ырыаһыт М. Михайлова, тойуксут В. Кузьмина, чабырҕахсыт М. Никитина, хомусчуттартан А. Монастырева, Кыһыл Ойуун монологун Г. Карданевскай (эмиэ Карл Маркс аатынан совхозтан), оһуохайы М. Викторова (Эрилик Эристиин аатынан совхозтан) уонна «Чурапчы» совхоз үҥкүүһүттэрин коллектива «Бухатыырдар үҥкүүлэрин», оройуон киинин хора «Кыһыл Арыы» ырыатын ордук ситиһиилээхтик ыллаабыттар фестиваль лауреатын үрдүк аатын ыллылар. Үгүстэр I—II—III степеннээх дипломнарынан, грамоталарынан наҕараадаламмыттар.

Концерттар бүттүлэр. Оттон эн санааҕар хомус кылыһаҕар иһиллибит сахалыы тамахтар биһиэхэ, айылҕа чалгыйыктыы үйгү-быйаҥ дэбдэлийбитин алгыыр, кэрэни кэрэхсииргэ ыҥырар ырыалар өссө да лыҥкынаан курдуктар.

ҮЙЭЛЭРГЭ ӨЛБӨӨДҮППЭТ ТУҺУГАР

„ХАННЫК баҕарар норуот үүнэн-үрдээн тахсарыгар кини маҥнайгы үүтэйээн буолуохтаах норуот тылынан үус-уран айымньыта»—диэн эппитэ П. А. Ойуунускай. Саха норуотун тылынан үус-уран айымньыта элбэр да, үус-уран форма да өттүнэн эгэлгэ көстүүлээх, тыла-өһө сир симэҕинии сэбэрэйэ. Норуот ырыалара, олоҥхолоро, чабырҕахтара, өһүн хоһоонноро—барыта кини үйэлэргэ олоҕун лаҕыйан кэрэйилэ, дууһатын баайа түмүллүбүт дириҥ долгуйа буолар. Бу бастакка барамнат баайы, номуһүнэн кэпэ ... күндү кылаатты сүтэрбэт-өһөрбөт туһугар биһиги эдэр ыччаппыт ылыннахтаах, кэлүүлэр. Кинилэр «кыайыынаах ньуурдарын киртиппэккэ» кэлүмүнэн илдьэ... Дьэ ол иһин быйыл оройуоннааҕы ыытыллыбыт фольклор фестивала уруйу улаан суолталаах. Бу фестиваль туһунан бэлиэтээһиммитигэр аҕыйах тылы этиэххит.

КЫТТЫБЫТ бары коллективтар саха норуотун тылынан үус-уран айымньытын жанровай эгэлгэтигэр барытыттан толоро сатаабыттара кэрэхсэбиллээх. Олоҥхо тойугунан, тойук чабырҕаҕынан, чабырҕах алгыһынан, о. д. а. көрүүнэр утуу-субуу солбуйсан иһэллэр.

Бары коллективтарга кэриэтэ олоҥхоттон быһа тардыылар толорулуннулар. Бастакынан быһыы аһыыт Карл Маркс аатынан совхоз коллектива «Дьулуруйар Ньургун Боотуртан Үрүҥ Уолан алаһа дьиэтиттэн аттанар сценатын быһа тардан көрдөрдө. Үрүҥ Уолан оруолун толорбут Н. Васильев ис киирбэх куолаһтаах эрэри, ... кылбайбата. Айыы Умсуур—А. Аммосова куолаһын дэгэтэ аҕыйах. Ырыаһыттар таҥастара-саптара, туттуулара кыаттыына ... көрөөччүлэрин хараҕар тардыахтаах. Оттон бу түгэнигэр Кыыс Кыскыйдаан оруолугар З. Слепцова итиитин кылайбата. Т. Карданевскай (Карл Маркс аатынан совхоз) Кыһыл Ойуун, Петр Мухин (оройуон киинэ) Сэрук Боллур ырыаларын бэркэ толордулар.

ТОПУКСУТТАРТАН «Маҥчаары» драматтан Куус Кэтириис ырыатын ситиһиилээхтик толорон В. Кузьмина (оройуон киинэ) көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылла. Олоҥхону да, тойугу да эдэр ыччат толорбутуҕа хоһоонтолоох. Арай «Чурапчы» совхозтан «Уйгулаан суохтаах» сценкаҕа эдэрчи оҕонньор оруолун Ф. Тимофеев толордо. Куолаһа сахалыы ырыаны ылланан сөп дэгэттээх, чоллоркой эбит. Кэлэр өттүгэр кини бэйэтэ талан тойук туойара, ырыа ыллыыра буоллар диэн санаатыгын.

«Былыргы саха, саха омук оҕо эрэллэнэ, олоҥхо айымньытын үрдүк сүбүөҕэр тахса илгэнэ кини айар тылын чабырҕаҕынан саҕалаабыта»,—диэн этэн турар Платон Алексеевич. Чабырҕахсыттар билигин коллективтар аҕыйахтарын көрүүтэ бааллар, М. Сивцева (Карл Маркс аатынан совхоз), «Чурапчы» совхозтан үс кыыс, Т. Игнатьева, эриэктэр «Ыһыах» диэн театрализованнай композицияларыгар киллэрбит чабырҕахтара бары биир, орто таһымнаахтар. Чабырҕах буолла да аҕардас түргэнник саҥарыы диэн буолбатах, кини бэйэтэ, эмиэ син хоһоон курдук, ааҕыллар тускулаах ... Бу өттүнэн М. Никитина көрөөччү да, жюри да үрдүк сыанабылын ылла. Атыттар кинитттэн аҕыйах маастарыстыбатыгар үөрэниэхтэрин наада.

ФЕСТИВАЛЬ былааһын туһугар саха хомуһа дьүрүһүйдэ. Бэлиэтээн ордук эрилиэктэр хомусчуттарын ансамбла тарта. Биирдиилээн оонньооччулартан М. Маркова (Эрилик Эристиин), А. Монастырева (Карл Маркс аатынан совхоз) түйгүн сыанаҕа толордулар.

Үҥкүүһүттэртэн «Чурапчы» совхоз үҥкүүтүн коллектива атыттартан быдан ордук бэлэмнээхтэрин көрдөрдө. Удаҕаттар, бухатыырдар үҥкүүлэрэ, музыкальнай-театрализованнай композицияҕа киллэриллибит ...тата үҥкүүтэ—бары үрдүк таһымнаахтык толорулуннулар.

А. Софронов тылларыгар норуот матыыбынан «Үрүҥ туллук эрэ мылбыстыыры» бары коллективтартан ыллаатылар. Бу сахалыы намылыхай дьикти истиҥ ырыатын В. Дьячковскай (Карл Маркс аатынан совхоз) үрдүк сыанабылы ылла. В. Кузьмина (оройуон киинэ) ... кутаҕана сүүхтүк ылбата, С. Сорокоумова («Чурапчы» совхоз») «Түһүлгэҕэ эн таскар» диэн ырыаны толоруутун соҕотох ... көрүстэ.

Бу да фестивальга М. Михайлова чахчы кэскиллээх, тарбахха баттанар ырыаһыт буолбутун өссө төгүл бигэргэттэ. Үгүстэр саха советскай суруйааччыларын тылларыгар норуот матыыбынан ырыалары толортоотулар буолан баран, сахалыы хабарҕа ырыата, кылыһах курдук араас көрүҥүнэр кыайан киирбэтэхтэр. Билигин ыллыыр кырдьаҕастартан үөрэтэрэн, бу көрүҥнэри тилиннэриэххэ баара.

ДРАМАТТАН быһа тардыыларга Дириҥ народнай театра туруорбут Амма Аччыгыйын «Сиэмэ быстыбатын» толорооччулар олус бэркэ оонньоотулар. С. Ефремов «Ини-бии» драматыттан Балбаара нологар Е. Петрова геройга ис туругун кыайан арыйбата. «Кыыс—ойуун», ...—эгүнэ» диэн ис хоһооннорун сүүрэлаабыт сиэналары Н. Никитина уонна М. Никитина үрдүк таһымнаахтык толордулар.

Хордартан эрилиэктэр «Норуот ырыата», оройуон киинин «Маҥчаары түбүттэн ырыа» диэннэрэ бастыҥ аныллыылара: толорулуулара даҕаны, тас формалара даҕаны дьүөрэ үүтэйдэр. Ансамбльлартан Күннүк Уурастыырап тылларыгар норуот матыыбынан «Кэлүкүэннэ» оройуон киинин кыргыттара үчүгэйдик толордулар. Эмиэ ити автор тылларыгар «Сайын» диэн норуот матыыбынан сүрүллүбүт дьэрэкээн ырыаҕа бары коллективтар ырыаһыттара кулаас дьүөрэлэһиитин кыайбатылар.

МУЗЫКАНАН доруһуоллаабыга оройуон киинин «Алгыс» вокальнай-инструментальнай ансамбла (салайааччы В. Сивцев) айымньылаахтык үлэлиирин бэлиэтиэххэ сөп. Ансамбль сахалыы матыыптаах ырыалары тупсаран (интерпретациялаан) оркестрга толорута кэрэхсэбиллээх. Ийэ дойдутун кыһыыһыт барар буойун туһунан «Быраспылааһынным» диэн ырыалара ордук табылынна. Айымньы ис хоһооннун аһарга араас оттоох уоттар табыгастаахтык туһаныллыбыттара эмиэ ... .

Айар коллективтар бэйэлэрин үлэлэригэр сиэннии, сонуну киллэрэргэ дьулуһуулара ордук үчүгэй. Бу өттүнэн «Чурапчы» совхоз коллектива бэлиэтээххэ сөп. Кинилэр «Уруу ыһыаҕа» диэн музыкальнай-театральнай представлениелара (режиссердар Г. Платонова, З. Потапова) бөдөҥ кэскиллээх миэстэни ылла. Түргэтүү суруу идэтэ—саха уруутун былыргы үгэстэрин (обрядын) норуокка көрдөрүү. Тас көстүүтэ—ыттаанчылар таҥастара-саптара сөп түбэһиитэ, хатыҥнар, ньургуһуннар нарын-нискэл үҥкүүлэрэ, ырыалара—бары тэ олус үчүгэйдэр. Кэйинтэ куох оту талатын корсүү, ааҕарҕа алтан сэргэни, аал-уоту оттон, алгыс алҕаан, үөрүн-көтөн уруу түһэрии, уруй этии барыта баар. Оттон ол үгэстэр хайдах арыллыахтаах дириҥэхх, биир тылынан олус олохтоох түһэрэн ылыы, үһатан кэбиһии бу кыыһыгар иттэһэ буолуон сөп. Сэргэни аҕалан саҕа та-онтон суох хас да эр сэргэ туруору аныын хэбиэллэр (оптуукаларын кэлин дьэбэ хамсатан сүгүн туруорбатылар). Сэргэни былыргы саҕалар ытыктыыр, ааныыллаан, улуутук дьиһиимнээхтик туруораллара. Ол бу түгэнигэ көрөөччүлэргэ кыайан тиийбэтэ. Алгыстар иккиэн, күннээҕи түбүк курдук, өл биэрэийдэр, эрэ ... -түү, уоттаах тыл суох. Уруу кэрэ-сэмэлүүтэ элиэ ол курдук. Итиннэ кыра сөбүс тус сиргэн тэйэ итигэс тардыһыытын, тустуунуу, кылыһыы, үҥкүү тылыгыын көрдөрбүт буоллар чахчы кэрэ буолуо этэ. Туруорууга норуот эстетическай культуратын, абыычаайын үчүөттэһиин эмиэ ситэрэллибэт. Түһүлгэҕэ турар эдэркээн баҕайы кыыс кэйиит тайа бэйдаабыт, эгин туһунан ыйыталаһа турара олус ... Эдэр кыыс кырдьаҕас дьон ортотугар итинник чобуорхойоро саха кыыһа сиэригэр сөп түбэспэт. Ыһыахха толорулубут хомуһу, чабырҕахы киллэриилээххэ баара. Кэрээнү биһирэбилии кыыстаах уол тиктал үҥкүүтүн толоруулара ылла. Эмиэ бу совхозтан «Ыһыахтаах» сценка идэта бүгүҥҥү күҥҥэ ордук наадалаах. Оттон эрилиэктэр туруорбут «Ыһыах» диэн театральнай композицияларын идэтэ сааһы толкуйдааммалыбат эрэри, олу биэрии үус-уран ыччата табыллыбатах.

САХА оһуохайа, эгэрдэлиэ, Эллэй кэбиэт сүрэтэн биһиэхэ тэрүт ... бут. Ол да иһин бурдуу, бу жанры коллектив барыта толордо. Оһуохай искусство үс көрүҥүн туораһтыын поэтический тойугунан, ырыатын уонна үҥкүү хамсаныытын. Бу үс суол көрүҥү биир тэҥ үчүгэйдик дьүөрэлээбит коллектив суоҕун кэриэтэ. Арай ырыатын бэркэ этэн Эрилик Эристиин аатынан ... М. Викторова лауреат дипломун ылла.

Фестивальга Субуруускай аатынан совхоз кыайан хомуллубутах аатыран кыттыбата. Оттон атын коллективтар тоҕо кыаллары кал үгүс кыһаны тардыбыттар. Арай оройуон киинигэр эр дьон ордук үҥкүүгэ кыттыбатахтарын кэрэхсэйиэххэ ... тибиллэр.

ФЕСТИВАЛЫ кэргэн оройуоннааҕы музейга үус-уран тарбахтаахтар оҥоһуктарын быыстапката тэриллиннэ. Оҕо Кин Колесов (Дириҥ орто оскуолата) мастан кыһан оҥорбутун уонна Валентина Попова (Чурапчы) кылгаан өрбүт кэбиһэрин иһин лауреат аатын ыллылар. Оҥоһуктар У. Мохначевская, А. Николаева бастакы степеннээх дипломунан бэлиэтэннилэр.

Фестиваль ааста, түмүк таҕыста. Ол эрээри оройуон бары талааннаахтарын көрдөрбүт диир табыллыбат. Онон бу үлэни үөскүйэн хаалбыт сатаммат. Эдэр дьон төрөөбүт норуоккут үтүмэн сыллардааҕы мустубут баайын аттарҕа «ойбон бу баар» диэн утары уунар, салгыы сайыннарар туһугар ымньылаахтык үлэлиргитин тохтотумаҥ, бу ытык иэскитин умнумаҥ.

Мария МИХАЙЛОВА.
Иван КАНДИНСКАЙ.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Райсовет исполкома бухгалтердар уонна балаҕыттар оройуоннааҕы обществоларын бырабыылыатын председателэ В.-К. Ноевка кини тапталлаах ийэтэ

НОЕВА МАТРЕНА ГЕРАСИМОВНА

өлбүтүнэн, сибиэстээн дириҥ кутурҕанын биллэрэр.

Таптыыр ийэбит, эбэбит

НОЕВА МАТРЕНА ГЕРАСИМОВНА

уһун ыарахан ыарыыттан бу дьыл бэс ыйын 23 күнүгэр өлбүтүн, курутуйан туран, бары билэр дьоннорго, аймахтарбытыгар биллэрэбит.

Оҕолоро, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

Таптыыр эбэбит, ийэбит, эдьиийбит

ОКОНЕШНИКОВА ТАТЬЯНА ИВАНОВНА

уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, курутуйан туран, бары билэр дьоннорго, аймахтарбытыгар иһитиннэрэбит.

Сиэннэрэ, кыргыттара, күтүөттэрэ, бырааттара.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3065.

№ ЗАКАЗА 75.